

Seat No. : _____

NF-102

November-2013

B.A. Sem.-III

ECI-201 (Elective) Sanskrit

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (अ) 'शिवमहिम्नः स्तोत्र' मां वषावेखो शिवना स्वरूपनो महिमा. 7

अथवा

'शिवमहिम्नः स्तोत्र' मां व्यक्त थयेला कविना उक्त ढक्तिभाव पर नोध लभो.

(ब) पुष्पदंतना जवन अने व्यक्तित्व पर नोध लभो. 7

अथवा

'शिवमहिम्नः स्तोत्र' नुं कर्तृत्व यर्यो.

2. (अ) 'शिवमहिम्नः स्तोत्र' मां आवता पुराकथाना यार संदलो स्पष्ट करो. 7

अथवा

नीयेनामांथी गमे ते ढे पर टूकनोध लभो :

(1) मिथक अने साहित्यनो संबंध

(2) मिथक अने मनोविज्ञान

(3) मिथकनी विभावना अने विविध व्याख्याओ

(ब) स्तोत्र साहित्यनो उद्भव अने विकास यर्यो. 7

अथवा

'शिवमहिम्नः स्तोत्र' नुं स्तोत्रकाव्य तरीके मूल्यांकन करो.

3. (अ) नीयेनामांथी कोरुपण ढे श्लोकोनो अनुवाद करो : 7

(1) महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी

स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ।

अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन्

ममाप्येषः स्तोत्रे हर । निरपवादः परिकरः ॥

- (2) महोक्षः खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः
कपालं चेतीयत्तव वरद तंत्रोपकरणम् ।
सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भ्रूप्रणिहितां
न हि स्वात्मारारयं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥
- (3) हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयो –
यर्डेकोने तस्मिन् निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।
गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा
त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥

(બ) નીચેના પર નોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

9

- (1) वरद
(2) हर
(3) गिरिश
(4) पशुपति

4. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે છ)

12

- (1) શિવનું 'સ્મરહર' નામ શું સૂચવે છે ?
(2) બ્રહ્મા અને વિષ્ણુની શિવે કયા સ્વરૂપે પરીક્ષા કરી હતી ?
(3) ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રચલિત મિથકના પર્યાયો આપો.
(4) એરિસ્ટોટલ કયા અર્થમાં મિથ શબ્દ પ્રયોજે છે ?
(5) કોઈપણ બે ભક્તિ પ્રધાન સ્તોત્ર કાવ્યોનાં નામ આપો.
(6) શિવનાં વિવિધ સ્વરૂપોને આધારે અપાયેલાં આઠ નામો જણાવો.
(7) પૌરાણિક સ્તોત્રોની વિશેષતા શું છે ?
(8) શિવનાં તંત્રોપકરણો જણાવો.

5. (અ) નીચે આપેલી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ગમે તે સાત)

7

- (1) વેદકાલીન મિથકનો સંબંધ _____ સાથે છે.
(નૃવંશશાસ્ત્ર, દૈવતશાસ્ત્ર, દર્શનશાસ્ત્ર)
(2) 'સ્તોત્ર' શબ્દ સૌ પ્રથમ _____ પ્રયોજાયો છે. (ઋગ્વેદમાં, યજુર્વેદમાં, સામવેદમાં)
(3) શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમાં મોટેભાગે _____ છંદનો પ્રયોગ છે.
(શિખરિણી, અનુષ્ટુપ, મંદાકાન્તા)

- (4) 'पुरमथन' શબ્દ _____ માટે વપરાયો છે. (બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ)
- (5) 'શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્ર'માં શિવનું _____ સ્વરૂપ જોવા મળે છે.
(સગુણ અને નિર્ગુણ, ફક્ત નિર્ગુણ, ફક્ત અગુણ)
- (6) સૃષ્ટિનું નિર્માણ કરનારું રજોગુણ પ્રધાન શિવનું સ્વરૂપ _____ નામથી જાણીતું છે.
(રૂદ્ર, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ)
- (7) ત્રિપુટ _____ આવ્યા હતા. (સ્વર્ગમાં, પૃથ્વી પર, અંતરિક્ષમાં)
- (8) 'શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્ર'માં 'દશાસ્ય' શબ્દ _____ માટે વપરાયો છે.
(બ્રહ્મા, રાવણ, વિષ્ણુ)

(બ) જોડકાં જોડો :

7

(અ)	(બ)
(1) પુષ્પદન્ત	(a) બ્રહ્મા
(2) અગસ્ત્ય	(b) વામા
(3) સુત્રામ્યઃ	(c) બ્રહ્મા-વિષ્ણુ
(4) વિભુતા	(d) સમુદ્રપાન
(5) શતધૃતિ	(e) શિવ
(6) ત્રિગુણાતીતદેવ	(f) કુસુમદશન
(7) તેજોમયલિઙ્ગદર્શન	(g) ઇન્દ્ર
